Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru afaceri externe

2025/2021(INI)

5.3.2025

PROIECT DE RAPORT

referitor la rapoartele Comisiei pe 2023 şi 2024 privind Macedonia de Nord (2025/2021(INI))

Comisia pentru afaceri externe

Raportor: Thomas Waitz

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....9

ANEXĂ: ENTITĂȚILE SAU PERSOANELE DE LA CARE RAPORTORUL A PRIMIT CONTRIBUȚII.....11

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la rapoartele Comisiei pe 2023 și 2024 privind Macedonia de Nord (2025/2021(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Acordul de stabilizare și de asociere dintre Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Macedonia de Nord, pe de altă parte[1],

– având în vedere cererea de aderare la Uniunea Europeană depusă de Macedonia de Nord pe 22 martie 2004,

– având în vedere decizia Consiliului European din 16 decembrie 2005 de a acorda Macedoniei de Nord statutul de țară candidată la aderarea la UE,

– având în vedere Concluziile Consiliului European din 19-20 iunie 2003, precum și anexa intitulată „Agenda de la Salonic pentru Balcanii de Vest: către integrarea europeană”,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1529 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 septembrie 2021 de instituire a Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III)[2],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1449 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 mai 2024 privind instituirea Mecanismului de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest[3],

– având în vedere comunicarea Comisiei din 5 februarie 2020 intitulată „Consolidarea procesului de aderare – O perspectivă credibilă de aderare la UE pentru Balcanii de Vest” (COM(2020)0057),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 8 noiembrie 2023 intitulată „Comunicarea din 2023 privind politica de extindere a UE” (COM(2023)0690), însoțită de documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Raportul pe 2023 privind Macedonia de Nord” (SWD(2023)0693),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 8 noiembrie 2023 intitulată „Un nou plan de creștere pentru Balcanii de Vest” (COM(2023)0691),

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 20 martie 2024 privind reformele și revizuirea politicilor înainte de extindere (COM(2024)0146),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 24 iulie 2024 intitulată „Raportul din 2024 privind statul de drept” (COM(2024)0800), însoțită de documentul de lucru al

[1] JO L 84, 20.3.2004, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
[2] JO L 330, 20.9.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] JO L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

serviciilor Comisiei intitulat „Raportul din 2024 privind statul de drept - Capitolul consacrat situației statului de drept din Macedonia de Nord” (SWD(2024)0830),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 30 octombrie 2024 intitulată „Comunicarea din 2024 privind politica de extindere a UE” (COM(2024)0690), însoțită de documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Raportul pe 2024 privind Macedonia de Nord” (SWD(2024)0693),

– având în vedere Agenda de reformă a Macedoniei de Nord, astfel cum a fost aprobată de Comisie în cadrul Mecanismului de reformă și creștere la 23 octombrie 2024,

– având în vedere raportul final din 23 septembrie 2024 al misiunii de observare a alegerilor a Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) din cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), care viza alegerile prezidențiale din 24 aprilie 2024 și alegerile parlamentare din 8 mai 2024 desfășurate în Macedonia de Nord,

– având în vedere declarațiile pronunțate la reuniunile la nivel înalt UE-Balcanii de Vest din 13 decembrie 2023 și 18 decembrie 2024, ambele ținute la Bruxelles,

– având în vedere Procesul de la Berlin, lansat la 28 august 2014,

– având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Macedonia de Nord,

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A10-0000/2025),

A. întrucât Macedonia de Nord a deținut statutul de țară candidată la UE din 2005 și a finalizat cu succes procesul de examinare analitică în decembrie 2023;

B. întrucât aspirațiile cetățenilor Macedoniei de Nord de a deveni parte a UE au condus la progrese considerabile în ceea ce privește democrația și reformele socioeconomice, în timp ce procesul de aderare continuă să se confrunte cu blocaje din diverse motive nejustificate;

C. întrucât Macedonia de Nord este un partener de încredere în politica externă și este pe deplin aliniată la politica externă și de securitate comună a UE;

D. întrucât Macedonia de Nord trebuie să adopte reformele constituționale restante, astfel încât negocierile de aderare să poată începe rapid,

1. își reiterează sprijinul deplin pentru dorința Macedoniei de Nord de a adera la UE;

2. reamintește necesitatea de a menține dinamica și credibilitatea procesului de integrare europeană; ia act de faptul că Macedonia de Nord continuă să își demonstreze angajamentul față de integrarea în UE și alinierea la politicile UE; solicită să se avanseze rapid în cadrul negocierilor de aderare, remarcând, în același timp, importanța adoptării unor modificări concertate ale Constituției; încurajează toate partidele politice din Macedonia de Nord să se angajeze într-un dialog constructiv pentru a ajunge la consensul necesar cu privire la aceste amendamente, ceea ce ar consolida caracterul multietnic al țării și ar accelera progresele în direcția aderării la UE;

3. salută noul Mecanism de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest, care va oferi Macedoniei de Nord granturi și împrumuturi în valoare de 750 de milioane EUR;

4. salută stabilitatea continuă a relațiilor interetnice și punerea în aplicare a Acordului-cadru de la Ohrid;

5. îndeamnă Macedonia de Nord să intensifice eforturile de întărire a statului de drept și a independenței sistemului judiciar, de combatere a corupției, de reformare a administrației sale publice și de îmbunătățire a situației privind transparența și concentrarea proprietății asupra mass-mediei;

Funcționarea instituțiilor democratice

6. constată că, deși instituțiile democratice din Macedonia de Nord funcționează în mod satisfăcător, polarizarea politică rămâne un obstacol în calea reformelor necesare;

7. salută adoptarea unui nou regulament de procedură de către Adunarea Republicii Macedonia de Nord (*Sobranie*), facilitată de Parlamentul European în cadrul dialogului Jean Monnet; subliniază că colaborarea dintre partide rămâne vitală pentru a accelera punerea în aplicare a reformelor legate de UE și pentru a consolida instituțiile democratice;

8. subliniază că, deși au fost aduse modificări Codului electoral, este încă necesară o reformă electorală cuprinzătoare; solicită insistent punerea în aplicare a recomandărilor restante făcute de ODIHR și de Comisia de la Veneția;

9. solicită o mai bună reglementare a finanțării partidelor și a campaniilor politice, inclusiv măsuri de creștere a transparenței;

10. solicită modernizarea continuă a unei administrații publice bazate pe merit, care să abordeze provocările sistemice ale politizării și să consolideze procesele de recrutare transparente;

11. solicită măsuri suplimentare pentru a asigura responsabilitatea sistemică a instituțiilor publice prin consultări semnificative și publice ale părților interesate;

12. îndeamnă autoritățile din Macedonia de Nord să se abțină de la concedieri și numiri opace și politizate din/în posturi din cadrul organismelor și agențiilor independente, precum și să se asigure că organizațiile sunt finanțate în mod adecvat și că deciziile și recomandările sunt puse în aplicare în mod consecvent;

Mass-media și societatea civilă

13. reamintește necesitatea de a reforma cadrul juridic care reglementează mass-media online și offline pentru a asigura o aliniere deplină la Legea europeană privind libertatea mass-mediei[4];

[4] Regulamentul (UE) 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Regulamentul european privind libertatea mass-mediei), JO L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI:

14. își reiterează apelul pentru o reformă cuprinzătoare a normelor care reglementează finanțarea de stat a mass-mediei și publicitatea politică prin intermediul mass-mediei;

15. încurajează acțiunile de consolidare a independenței editoriale și financiare, a imparțialității și a profesionalismului serviciilor publice de radiodifuziune și ale autorităților de reglementare din domeniul mass-mediei;

16. ia act cu îngrijorare de amenințările și de atacurile continue împotriva jurnaliștilor; salută numirea unui procuror special pentru a monitoriza atacurile asupra jurnaliștilor, precum și instituirea unor mecanisme de raportare a hărțuirii cibernetice;

17. solicită să se adopte măsuri consolidate de sprijinire a jurnalismului de investigație și a alfabetizării mediatice pentru a combate discursurile de incitare la ură, dezinformarea și ingerințele străine;

18. salută societatea civilă dinamică și constructivă a țării, care joacă un rol vital și pozitiv în procesul de reformă; constată că, deși organizațiile societății civile își desfășoară activitatea într-un mediu general favorabil, este necesar să fie puse în aplicare cadre juridice și financiare pentru a asigura mecanisme transparente de finanțare publică;

Drepturile fundamentale

19. își exprimă îngrijorarea cu privire la lipsa progreselor în ceea ce privește egalitatea de gen și la creșterea influenței mișcărilor ostile egalității de gen; îndeamnă autoritățile naționale să îmbunătățească accesul la servicii pentru victimele violenței de gen;

20. remarcă faptul că relațiile interetnice au rămas stabile, iar Acordul-cadru de la Ohrid continuă să fie pus în aplicare; solicită finanțare și personal adecvat pentru instituțiile care protejează drepturile comunităților nemajoritare;

21. constată că persoanele cu dizabilități se confruntă în continuare cu obstacole semnificative, deoarece legislația țării nu este încă aliniată la Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități;

22. salută prima hotărâre judecătorească privind discursurile de incitare la ură împotriva comunității LGBTIQ, dar solicită insistent să se asigure în mod sistematic urmărirea penală a tuturor cazurilor de discursuri de incitare la ură, de infracțiuni motivate de ură și de intimidare;

23. invită Macedonia de Nord să consolideze gestionarea migrației, să îmbunătățească alinierea la acquis-ul UE și să elaboreze mecanisme de răspuns la provocările persistente referitoare la gestionarea migrației legale și neregulamentare;

Statul de drept

24. constată cu profundă îngrijorare că bilanțul țării în ceea ce privește combaterea corupției s-a înrăutățit, în special din cauza modificărilor Codului penal care au slăbit cadrul juridic, ceea ce a dus la închiderea multor cazuri aflate pe rolul instanțelor;

---

http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.

25. constată că nivelul perceput al încrederii în sistemul judiciar rămâne foarte scăzut; solicită consolidarea independenței, a transparenței și a funcționării eficace a organismelor judiciare;

26. ia act cu îngrijorare de lipsa de progrese în prevenirea și combaterea corupției și de faptul că anchetele financiare rămân un domeniu în care există deficiențe; solicită consolidarea capacității operaționale și a cooperării structurilor responsabile cu combaterea criminalității organizate și a criminalității financiare;

27. solicită consolidarea independenței organismelor de securitate și de informații prin cadre de reglementare adecvate;

28. solicită eforturi suplimentare pentru a consolida reziliența împotriva ingerințelor străine și a manipulării informațiilor;

Reformele socioeconomice

29. recomandă Macedoniei de Nord să continue să ia măsuri pentru a îmbunătăți climatul de afaceri și infrastructura, a consolida sistemul de educație și infrastructura digitală și a îmbunătăți funcționarea sistemelor de protecție socială;

30. încurajează Macedonia de Nord să realizeze progrese în procesul său de transformare digitală; subliniază necesitatea de a aborda problema exodului creierelor, în special al personalului medical și al tinerilor profesioniști;

Mediul, energia și transporturile

31. reamintește că sunt necesare eforturi suplimentare pentru a îndeplini obiectivele referitoare la eficiența energetică, energia din surse regenerabile, securitatea aprovizionării și reducerea emisiilor; îndeamnă autoritățile țării să alinieze legislația privind mediul și schimbările climatice la acquis-ul UE și să asigure punerea în aplicare a acesteia;

32. subliniază necesitatea urgentă de a îmbunătăți calitatea aerului; îndeamnă în mod ferm autoritățile să intensifice măsurile care vizează biodiversitatea, apa, aerul și protecția climei, precum și pe cele privind gestionarea deșeurilor la nivel regional;

33. îndeamnă autoritățile țării să își intensifice eforturile de modernizare a infrastructurii de transport și energie și a conectivității regionale și să abordeze întârzierile persistente în dezvoltarea infrastructurii critice;

Cooperarea regională și politica externă

34. salută contribuțiile valoroase ale Macedoniei de Nord la cooperarea și stabilitatea regională prin implicarea sa în inițiative regionale;

35. salută angajamentul Macedoniei de Nord de a promova relații de bună vecinătate și rolul de model asumat de această țară pentru soluționarea pașnică a disputelor bilaterale prin dialog și înțelegere reciprocă; reamintește, în acest sens, că toate părțile implicate în acordurile bilaterale ar trebui să pună în aplicare cu rezultate tangibile și cu bună-

credință aceste acorduri, inclusiv Acordul de la Prespa cu Grecia și Tratatul de prietenie, bună vecinătate și cooperare cu Bulgaria; solicită un angajament consecvent față de dialogul și cooperarea cu țările învecinate pentru a promova încrederea reciprocă;

36. salută angajamentul continuu al Macedoniei de Nord față de securitatea euro-atlantică; salută alinierea țării la politica externă, de securitate și de apărare a UE, precum și faptul că, până în prezent, Macedonia de Nord s-a conformat pe deplin măsurilor restrictive legate de Rusia;

37. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Președintelui Consiliului European, Consiliului, Comisiei, Vicepreședintei Comisiei/Înaltei Reprezentante a Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, guvernelor și parlamentelor statelor membre, precum și Președintelui, Guvernului și Adunării Republicii Macedonia de Nord.

EXPUNERE DE MOTIVE

Parlamentul European monitorizează îndeaproape dezvoltarea politică și socioeconomică în țările implicate în procesul de aderare, iar raportorul permanent al Parlamentului European își prezintă, de obicei, raportul după publicarea pachetului de extindere al Comisiei. În calitate de nou raportor permanent numit pentru Macedonia de Nord, am onoarea de a prezenta primul meu raport ca răspuns la rapoartele de țară ale Comisiei pentru 2023 și 2024. Prin acest raport, intenționez să furnizez o evaluare echilibrată a contextului politic complex din Macedonia de Nord, îndemnând în același timp actorii politici interesați să continue eforturile de realizare a reformelor și să onoreze acordurile anterioare și, totodată, fac apel la instituțiile UE și la statele membre să prevină viitoarele blocaje bilaterale și să ofere țării garanțiile necesare și sprijinul personalizat necesar.

Odată cu punerea în aplicare cu succes a Acordului-cadru de la Ohrid (2001), țara a devenit un model în regiune pentru soluționarea pașnică a disputelor etnice prin dialog și înțelegere reciprocă. La numai patru ani de la semnarea acestui acord, Macedonia de Nord a obținut statutul de țară candidată în 2005 și este de mult timp lider în regiune. Țara a întreprins reforme impresionante și dificile, inclusiv o schimbare istorică a denumirii, însă procesul său de aderare a fost obstrucționat mult prea mult timp din cauza disputelor bilaterale. În 2022, pentru a depăși vetoul Bulgariei cu privire la negocierile de aderare, UE a inclus solicitările Bulgariei în concluziile Consiliului referitoare la aderarea Macedoniei de Nord, UE acționând în calitate de garant al punerii lor în aplicare. Cu toate acestea, așa-numita „propunere franceză” a stabilit un precedent îngrijorător, permițând utilizarea procesului de aderare pentru soluționarea disputelor culturale și istorice. Deși acest acord a condus, în cele din urmă, la retragerea vetoului exprimat, la organizarea primei Conferințe interguvernamentale (CIG) la 19 iulie 2022 și la începerea examinării analitice, acesta a impus, de asemenea, Macedoniei de Nord să își modifice Constituția pentru a include minoritatea bulgară. Sesiunile de examinare analitică pentru toate cele șase clustere au fost finalizate până la 7 decembrie 2023, iar țara va putea trece la următoarea etapă a negocierilor după adoptarea amendamentelor constituționale.

Anii de regrese și de promisiuni neîndeplinite au condus, în mod previzibil, la frustrare, dezamăgire și la o scădere continuă a sprijinului public în Macedonia de Nord pentru integrarea în UE. Totuși, în această perioadă marcată de schimbări majore ale ordinii internaționale pe care Europa o cunoaște, poate fi constatată existența unui sentiment reînnoit de urgență și a unei oportunități importante de a realiza progrese în procesul de aderare. Toți actorii politici, în special membrii parlamentului care fac parte din coaliția aflată la guvernare și guvernul, trebuie să profite de acest moment și să se angajeze într-un dialog constructiv pentru a ajunge la un consens cu privire la amendamentele constituționale menționate anterior. UE și statele sale membre trebuie să sprijine pe deplin acest efort, inclusiv să ofere asigurări că modificările constituționale nu vor conduce la solicitări bilaterale suplimentare.

Macedonia de Nord a elaborat o agendă de reformă excelentă și ambițioasă, ce poate fi considerată drept una dintre cele mai bune din regiune. Punerea sa riguroasă în aplicare ar readuce țara pe calea cea bună, în special în domenii-cheie precum combaterea corupției, asigurarea independenței sistemului judiciar, reformarea administrației publice și îmbunătățirea situației libertății mass-mediei. Cu toate acestea, unele evoluții recente, inclusiv decizia țării de a se abține, în cadrul Adunării Generale a ONU, de la sprijinirea celei mai recente rezoluții europene privind Ucraina, cosponsorizând rezoluția SUA din februarie 2025,

au generat preocupări în rândul susținătorilor din cadrul UE ai Macedoniei de Nord cu privire la traiectoria sa pe termen lung.

Sper sincer că toate părțile – autoritățile Macedoniei de Nord, instituțiile UE și țările învecinate – vor recunoaște urgența momentului și vor acționa în mod decisiv pentru a avansa.

Cât privește responsabilitatea care îi revine acestei instituții, mă angajez să construiesc o alianță stabilă, constructivă, proeuropeană, prodemocratică și pro-extindere în sprijinul aderării Macedoniei de Nord la UE. Sper să pot obține sprijinul fiecărui deputat care împărtășește acest obiectiv.

ANEXĂ: ENTITĂȚILE SAU PERSOANELE DE LA CARE RAPORTORUL A PRIMIT CONTRIBUȚII

Potrivit articolului 8 din anexa I la Regulamentul de procedură, raportorul declară că a primit contribuții de la următoarele entități sau persoane pentru întocmirea proiectului de raport, înainte de adoptarea acestuia în comisie:

Entitatea și/sau persoana
Vă rugăm să introduceți numele unei persoane sau entități.

Lista de mai sus este elaborată sub responsabilitatea exclusivă a raportorului.

În cazul în care în listă sunt identificate persoane fizice prin numele sau funcția lor ori prin ambele elemente, raportorul declară că a transmis persoanelor fizice în cauză Avizul Parlamentului European nr. 484 privind protecția datelor (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), în care sunt stabilite condițiile în care sunt prelucrate datele lor cu caracter personal, precum și drepturile legate de prelucrarea respectivă.